

บทคัดย่อ

T 166914

การวิจัยเรื่อง สภาพการทำงานและปัญหาในงานบางช่วงเวลา มีวัตถุประสงค์หลัก 5 ประการ ได้แก่ 1) ศึกษาสภาพการจ้างงาน 2) วิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มการจ้างงาน 3) ศึกษามาตรฐานแรงงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ 4) ศึกษาเปรียบเทียบการคุ้มครองแรงงานในการทำงานบางช่วงเวลาใน 6 ประเทศ และ 5) เสนอแนะแนวทางและยกร่างกฎหมาย ให้ความคุ้มครองแรงงานที่เหมาะสมสำหรับงานบางช่วงเวลา วิธีการศึกษา ใช้วิธีการเชิงปริมาณ โดยการสำรวจเก็บข้อมูลภาคสนาม ผสมผสานกับวิธีการเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ระดับลึก ตลอดจนใช้วิธีการศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิต่างๆ ประชากรเป้าหมายในการสำรวจและการสัมภาษณ์ระดับลึก ได้แก่ นายจ้างและลูกจ้างภาครัฐและเอกชน ในภาคอุตสาหกรรม บริการ และพาณิชยกรรม จากการสำรวจภาคสนามได้จำนวนตัวอย่างนายจ้างจำนวน 240 ราย และ ลูกจ้างจำนวน 2,473 ราย โดยประชากรที่ตกเป็นตัวอย่างกระจายอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ ภาคละ 2 จังหวัด

ข้อมูลจากการสำรวจพบว่า คนงานบางช่วงเวลาส่วนใหญ่เป็นสตรี ทำงานในภาคบริการในสัดส่วนสูงที่สุด โดยทำงานวันละประมาณ 4-6 ชั่วโมง ส่วนใหญ่ได้รับค่าจ้างเป็นรายวันหรือรายชั่วโมงตามค่าจ้างขั้นต่ำ และมักมีรายได้ไม่ค่อยแน่นอน สำหรับสิทธิประโยชน์จากการทำงาน การฝึกอบรมและความก้าวหน้าในการทำงาน คนงานบางช่วงเวลามักได้รับน้อยกว่าคนงานเต็มเวลา แต่สำหรับอาชีพอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน คนงานบางช่วงเวลาได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับคนงานเต็มเวลา นอกจากนี้คนงานบางช่วงเวลายังไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมของสหภาพแรงงาน อย่างไรก็ตาม ลูกจ้างยังมีความต้องการการคุ้มครองแรงงาน โดยเฉพาะในเรื่องค่าจ้างและสวัสดิการ

มาตรฐานแรงงานขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ได้กำหนดให้มีการคุ้มครองคนงานบางช่วงเวลาขั้นพื้นฐาน ในเรื่องการจ่ายค่าจ้าง การไม่เลือกปฏิบัติในการจ้างงานและอาชีพ อาชีพอนามัยและความปลอดภัย รวมทั้งสิทธิในการรวมตัวเพื่อการเจรจาต่อรองและการเป็นตัวแทนแรงงาน เช่นเดียวกับคนงานเต็มเวลาที่สามารถเทียบเคียงได้ ในการศึกษาเปรียบเทียบการคุ้มครองแรงงานบางช่วงเวลาใน 6 ประเทศ พบว่า กฎหมายประเทศต่างๆ ให้ความคุ้มครองคนงานบางช่วงเวลาในลักษณะที่แตกต่างกันไป มี 3 ประเทศที่มีกฎหมายงานบางช่วงเวลาโดยตรง ได้แก่ ญี่ปุ่น แคนาดา และเยอรมัน ส่วนอีก 3 ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย เบลเยียม และฝรั่งเศส ได้มีการปรับปรุงกฎหมายแรงงานและกฎหมายประกันสังคม เพื่อให้คนงานบางช่วงเวลาสามารถปรับเปลี่ยนไปเป็นคนงานเต็มเวลา ให้มีสภาพการทำงานที่ดีขึ้นและสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์จากโครงการประกันสังคม การศึกษาดังกล่าวได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการยกร่างกฎหมายคุ้มครองคนงานบางช่วงเวลาในประเทศไทย

Abstract

TE 166914

This study investigates working and employment conditions, problems, and trends in part-time work in Thailand from quantitative and qualitative secondary data. It also synthesizes the fundamental labor standards of part-time work formulated by the International Labor Organization (ILO) as well as reviews and compares labor protection of part-time workers in Australia, Canada, Japan, Belgium, France, and Germany. A field survey was conducted and qualitative data collected (using focus group discussions and in-depth interviews) from 240 employers and 2,473 employees who were working in service, commercial, and industrial sectors in Bangkok and two adjoining provinces, as well as two selected provinces from each of the four regions. Most part-time workers are female, work about 4-6 hours per day, mostly in the service sector, and receive a daily or hourly legal minimum wage. Part-time workers, particularly students, earn extra income from part-time jobs to help cover their educational and living expenses, but this income is not regular. In addition, part-time jobs include fewer welfare benefits, training and promotion opportunities, and less job security. Although the majority of part-time workers are covered the same as full-time workers in terms of occupational health and safety, they are less likely to participate in activities to improve their lot in the workplace. Thus, considering the increasing number of part-time workers in Thailand, an appropriate labor protection law is needed.

The ILO standards of part-time work establish basic principles to ensure part-time workers are guaranteed the same rights and protections as those accorded to full-time workers in respect to equitable remuneration, freedom from hiring and workplace discrimination, access to health services, and freedom to organize, bargain collectively, and act as worker representatives in labor negotiations. Moreover, this study examines the legal status of part-time work in six countries. While only Japan, Canada, and Germany have passed part-time work laws per se, Belgium, France, and Germany have revised their labor and social security laws to cover part-time workers. In addition, in some countries social partners, particularly employer organizations and labor unions, have played a crucial role in collective agreements. From this review of international practices and from the survey data gathered in Thailand, appropriate guidelines for drafting a law protecting the rights of part-time workers have been drawn and practical legislation has been drafted.